

Att förebygga suicid i fysisk miljö

Länsgemensamt Regionalt Stöd - Socialtjänst & vård i Sörmland

Suicid / suicidförsök och suicidprevention i samhället och i transportsystemet

Anna-Lena Andersson, Med.Dr

annalena.andersson@ki.se

Nationellt Centrum för Suicidforskning och prevention, KI

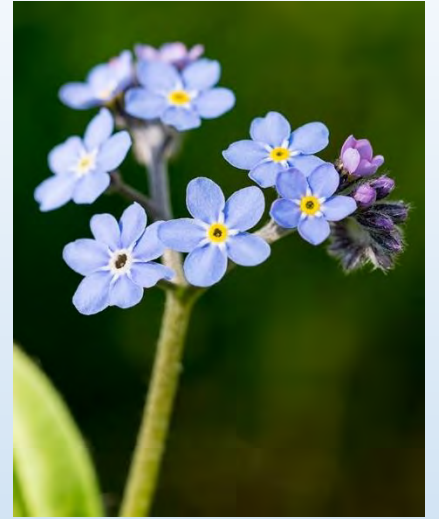
Innehåll

- Självmord/suicid
- Vilken relation har jag själv till självmord?
- Varför forskning?
- Suicid i samhället, samtliga metoder
- Dödssätt, klassificering och statistik
- Väg, järnväg och broar

Kan vi förhindra självmord?

- Väck inte den björn som sover
- Den som talar om det gör det inte - ett rop på hjälp
- Om någon har bestämt sig går det inte att hindra – förflyttningsaspekt?

Personer vårdade efter självmordsförsök

≈ 9 av 10 dör inte av suicid senare i livet

Åtgärder i den fysiska miljön räddar liv

Ja visst gör det ont

Karin Boye, 1900-1941

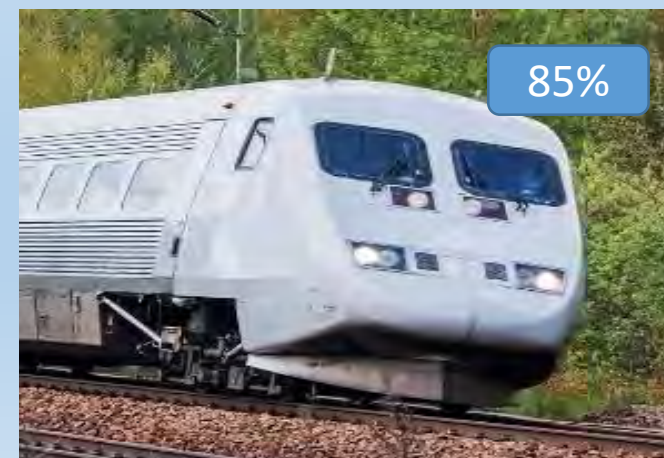
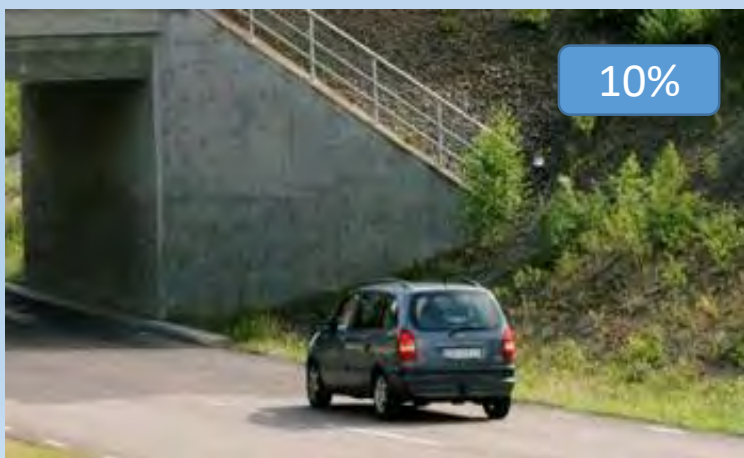
Ja nog är det svårt när droppar faller.
Skälvande av ängslan tungt de hänger,
klamrar sig vid kvisten, sväller, glider –
tyngden drar dem neråt, hur de klänger.

Svårt att vara oviss, rädd och delad,
svårt att känna djupet dra och kalla,
ändå sitta kvar och bara darra –
svårt att vilja stanna och vilja falla.

10% av samtliga suicid i
samhället

Omkomna i transportsystemet

Drygt 1/3 suicid

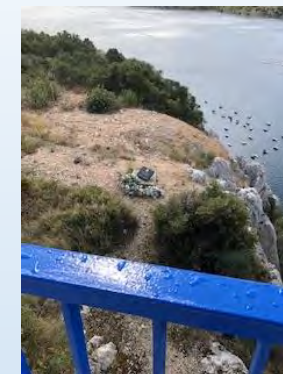
Suicid i transportsystemet – Fol (2020)

- Datakällor och dess innehåll
- Aktuell vetenskaplig kunskap
- Luckor i kunskapen
- Konkreta förbyggande åtgärder inom transportsystemet

Fördjupningsstudier år 2021-2024

- Suicid från broar
- Suicid och personer i suicidal kris på järnväg och broar
- Suicid inom vägtrafiken

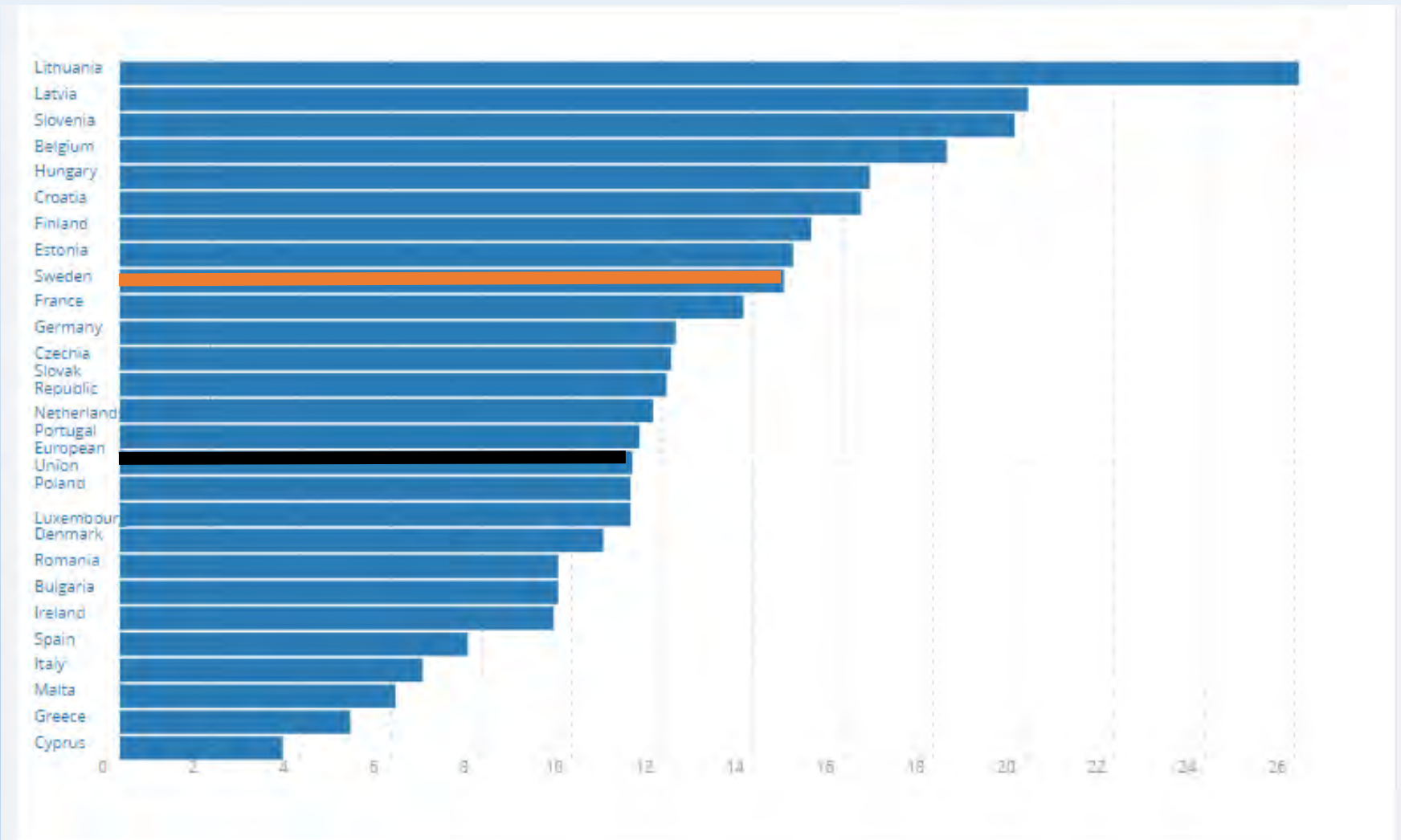

Antal självmord per åldersgrupp i Sverige

År	0-14 år	15-24 år	25-44 år	45-64 år	65+ år	Total	Varav oklara
2008	9	171	402	548	346	1 467	306
2009	9	159	424	613	345	1 550	310
2010	4	147	364	579	352	1 446	308
2011	9	152	413	516	316	1 406	296
2012	7	147	393	612	377	1 536	380
2013	6	176	436	581	416	1 615	383
2014	7	170	445	533	384	1 539	386
2015	12	143	447	568	384	1 554	375
2016	8	128	437	517	388	1 478	344
2017	8	149	455	516	416	1 544	355
2018	9	137	374	427	321	1 574	306
2019	6	162	498	269	397	1 588	319
2020	10	145	438	493	355	1 441	273
2021	11	139	471	507	377	1 505	279

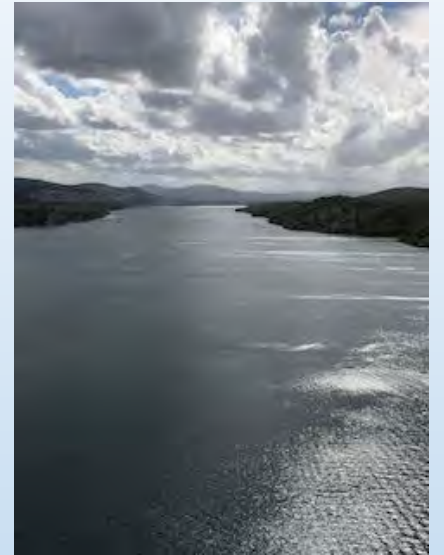
Datakälla:
Dödsorsaksregistret

Suicid per 100 000 invånare i EU år 2019

Riskfaktorer för suicid

- Tidigare självmordsförsök och psykisk sjukdom
- Närståendes självmord
- Tidigare trauma
- Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, missbruk, kriminalitet
- Ensamhet, svår sjukdom
- Vanligare bland HBTQI+-personer än i befolkningen som helhet

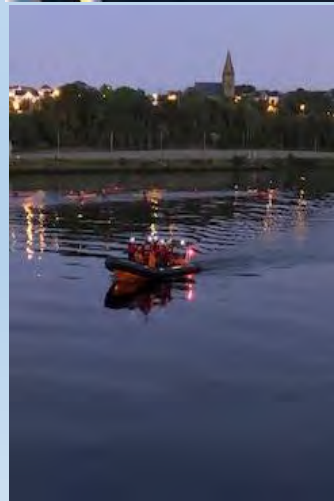
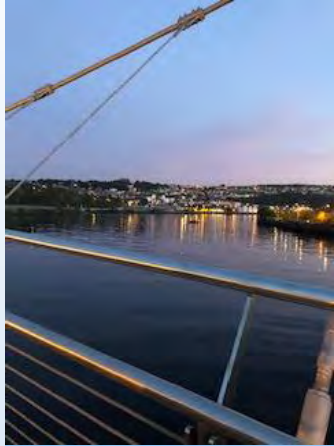

Triggers/utlösande faktorer

- Separation / förlust
- Svåra livshändelser / "avslöjanden"

Konsekvenser

- Personliga tragedier
- Arbetsmiljöproblem för förare, insatspersonal, servicepersonal
- Förseningar av gods och passagerare
- Kostnader för transportföretagen & samhället
- SOS Alarm, räddningstjänst och polis
- Avstängning av vägar, sjöleder, järnväg
- Bro – ytbärgare, vid brofästen mark, vid landsändar

Suicidalitet

Suicid/själv mord

Avser dödsfall där individen själv orsakat skadan på den egna kroppen med intention att dö.

Själv mordsförsök

Beteende som skadar den egna kroppen med intention att dö

Självskadebeteende

- Beteende som skadar den egna kroppen med eller utan intention att dö. Utan intention kallas för *icke-suicidala självskadebeteende* (eng. *Nonsuicidal self-injury, NSSI*)

Källa: Förstudie Suicid i transportsystemet. (2020) Fredin-Knutzén J, Andersson A-L, Hadlaczky G, Sokolowski M.

Exempel

- Upprepade suicidlarm gällande en och samma person
- Olika skademetoder
- Järnväg, obehörigt spårbeträdande eller nära spårmiljö
- Broar, hot om hopp, befinner sig på riskplatser på eller nära bro

Suicidlarm måste tas på allvar

- Risk för svåra och dödliga skador
- Reducera ångest
- Behov av att bli omhändertagen
- Underaktivitet
- Risknivån kan trappas upp
- Personer med funktionsnedsättning / variation
 - Intellectuell, neuropsykiatrisk, psykisk
- Brist på impulskontroll, psykisk sjukdom t.ex. psykossjukdomar

Dödssätt

- Naturlig död (till följd av sjukdom)
- Olycksfall (inget uppsåt)
- Suicid (eget uppsåt)
- Homocid (annans uppsåt)
- Oklart (dödssättet kan ej avgöras)

Ex: Hjärtinfarkt

Ex: Fall / olycka

Ex: Självtilfogad dödlig skada

Ex: Skada tillfogad av annan person

Ex: Obevitnat, går ej att avgöra

Suicid eller olycksfall

- Systematiskt arbetssätt, väg och järnväg
- Hopp från broar – ny forskning
- Kunskapsbaserat, revideras för olika suicidmetoder
- Analysera och se mönster
- Underlag till regelverk, kravdokument, handlingsplaner
- Forskning och utvärdering för nya suicidpreventiva åtgärder;
 - fysiska & psykosociala faktorer
 - samverkan

ELSEVIER

Contents lists available at [ScienceDirect](#)

Journal of Safety Research

journal homepage: www.elsevier.com/locate/jsr

Accident or suicide? Improvement in the classification of suicides among road traffic fatalities in Sweden by extended psychosocial investigations, during the years 2010–2019

Anna-Lena Andersson^{a,b,*}, Marcus Sokolowski^c

^a Swedish Transport Administration (STA), Trollhättan, Sweden

^b Institute of Clinical Sciences at Sahlgrenska Academy, Department of Orthopedics, University of Gothenburg, Sweden

^c National Centre for Suicide Research and Prevention of Mental Ill-Health (NASP), Karolinska Institute (KI), Stockholm, Sweden

Omkomna på väg 2010-2021

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Olycksfall	266	319	286	260	270	259	270	253	324	221	204	210
Suicid	16	23	36	28	25	23	31	29	35	36	23	26
Summa	282	342	322	288	295	282	301	282	359	257	227	236
Andel suicid %	5,7%	6,7%	11,2%	9,7%	8,5%	8,2%	10,3%	10,3%	9,7%	14,0%	10,1%	11,0%

Inklusive psykosociala granskningar

Förhindra/försvåra medel och metod - väg

- Borttagning av oeftergivliga objekt
- Siktröjning
- Belysning
- 2+1-vägar
- Skyddande räcken
- Mittseparering
- Bullerplank

Omkomna på järnväg 2010-2021

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Olycksfall	45	25	15	18	25	16	13	14	9	15	5	13
Suicid	66	57	84	93	78	87	68	50	78	85	68	82
Summa	111	82	99	111	103	103	81	64	87	100	73	95
Andel suicid	59%	70%	85%	84%	76%	84%	84%	78%	90%	85%	93%	86%

Ny klassningsmetod

Förhindra åtkomst medel och metod – järnväg

- Stängsling
- Larmande kameraövervakning
- Pyramidmattor
- Bomkjolar
- Plattformsutformning

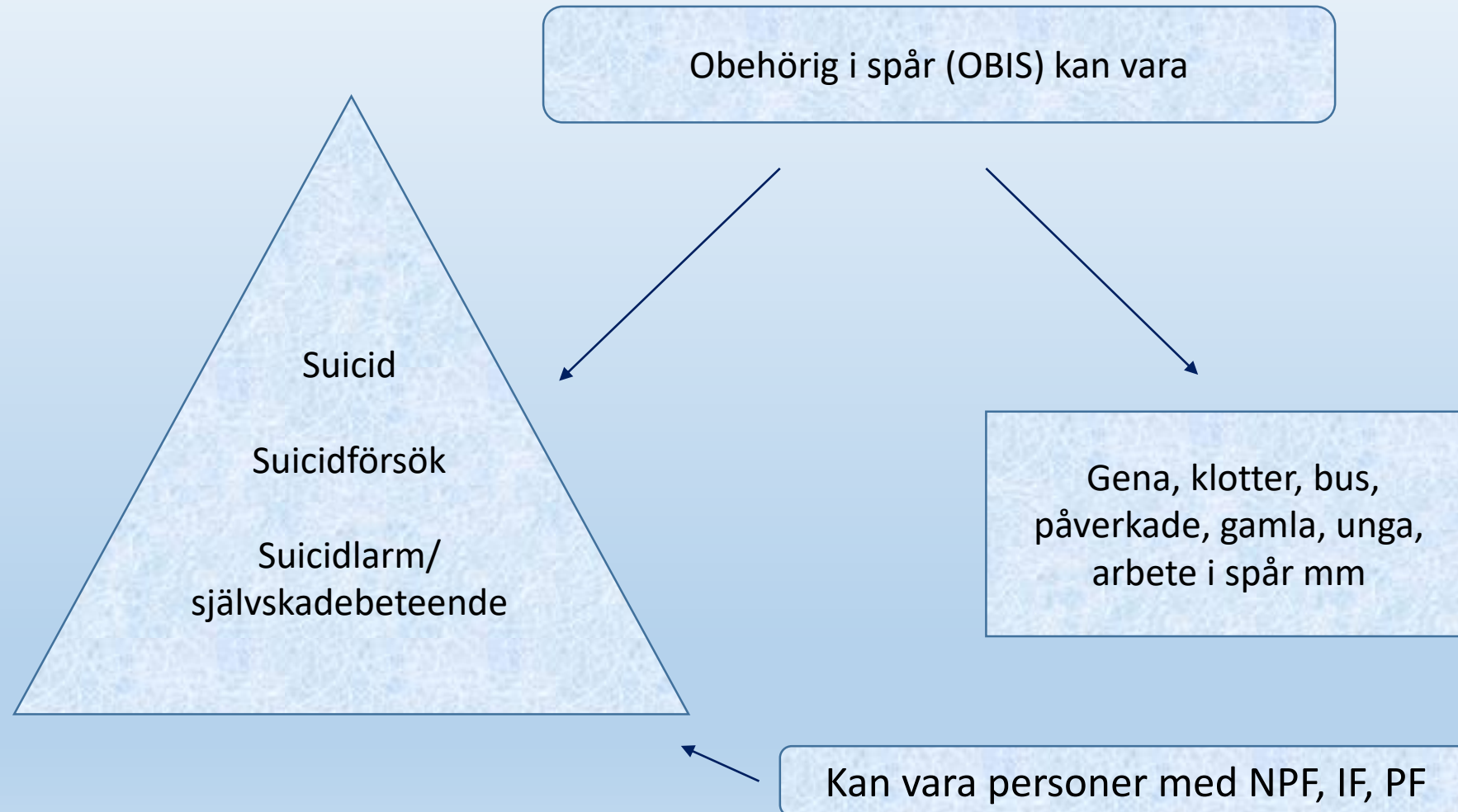

A pilot study evaluating the effectiveness of preventing railway suicides by mid-track fencing, which restrict easy access to high-speed train tracks.

Johan Fredin-Knutzén, Gergö Hadlaczky, Anna-Lena Andersson & Marcus Sokolowski, Journal of Safety Research, accepted

- Jämförelse före och efter spärrstaket 2013/2014 (2002-2021) i Upplands Väsby (6 kontroller)
- 62,5% reduktion av suicid efter spärrstaket
- Ökning vid stationer nära kontrollerna (förflyttningseffekt?)
- Behov av ytterligare undersökningar – kan ha hög potential

Samverkan

- LSS - Särskilda boenden
- Öka kunskapsnivån för personer som arbetar med IF, NPF och PF
- Handlingsplan för upprepade suicidlarm
- Återkommande suicidlarm – myndighetssamverkan
- Räddningstjänst som remissinstans
- Bemötande från räddningstjänst och polis

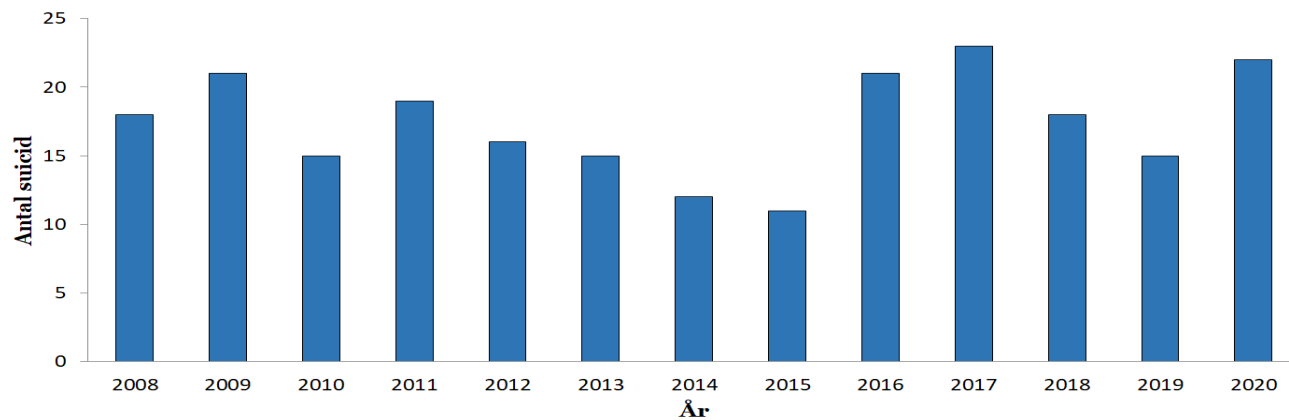

- Hur många personer omkom genom hopp eller fall från broar i Sverige under år 2008 till 2020?
- Vilka broar?
- Trafikverket, Rättsmedicinalverket, NASP, KI

Antal ärenden under 2008-2020

- Suicid genom hopp från bro 266
- Olycka 1
- Konstaterade suicid per år i genomsnitt 17,4

Ex på riskfaktorer

- Tätortsnära
- Hög befolkningstäthet
- Gång- och cykelbana

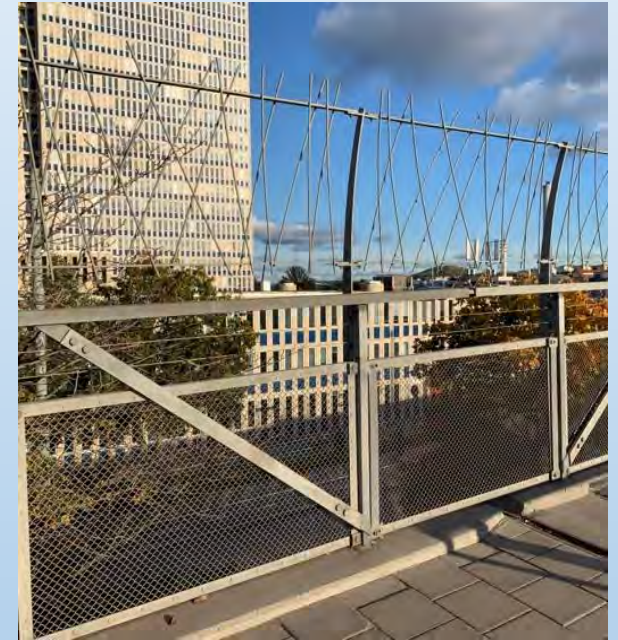
Broar med suicidskydd

Angeredsbron, Göteborg

Älvsborgsbron, Göteborg

Skanstullsbron, Stockholm